

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 204/2015-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Krivským, Sasinkova 24, Skalica, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Co 7/2014 a jeho uznesením č. k. 26 Co 7/2014-50 z 22. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Co 7/2014 a jeho uznesením č. k. 26 Co 7/2014-50 z 22. decembra 2014 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 26 Co 7/2014-50 z 22. decembra 2014 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

3. [REDACTED] priznáva trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodeväťdesiatšesť eur a štyridsaťštyri centov), ktoré je Krajský súd v Trnave p o v i n ý uhradiť na účet advokáta JUDr. Dušana Krivského, Sasinkova 24, Skalica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. marca 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Co 7/2014 a jeho uznesením č. k. 26 Co 7/2014-50 z 22. decembra 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 22. decembra 2014“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 33/2010 z 18. októbra 2011 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 46/2012 z 26. júna 2012 bolo určené, že nehnuteľnosti evidované vo vlastníctve sťažovateľa ako žalovaného patria do vlastníctva právnych predchodcov žalobcov (t. j. že patria do dedičstva právnych predchodcov žalobcov) a sťažovateľa zaviazal na náhradu trov konania žalobcov.

Sťažovateľ návrhom podaným na okresnom súde 7. decembra 2012 žiadal okresný súd o povolenie obnovy konania v právoplatne skončenej právnej veci vedenej

pod sp. zn. 10 C 33/2010. Uvedený návrh okresný súd uznesením č. k. 5 C 288/2012-31 z 18. septembra 2013 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) zamietol. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa svojím uznesením z 22. decembra 2014 potvrdil uznesenie okresného súdu ako vecne správne.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie ním označených základných práv postupom a uznesením krajského súdu z 22. decembra 2014 v konaní o jeho návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré vidí v nesprávnych skutkových a právnych záveroch krajského súdu a v nedostatočnom vysporiadaní sa s jeho odvolacími dôvodmi uvedenými v jeho odvolaní proti uzneseniu okresného súdu.

Podľa sťažovateľa tak okresný súd, ako aj krajský súd, ktorý sa v plnom rozsahu stotožnil so závermi okresného súdu, dospeli k nesprávnym záverom o splnení podmienky pre povolenie obnovy konania. Podľa sťažovateľa bol vo veci daný dôvod na povolenie obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku, pretože sa objavil nový dôkaz, ktorý bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní a ktorý môže pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

Sťažovateľ ako nový dôkaz predložil letecké snímky dotknutého zemskeho povrchu, ktoré podľa neho preukazujú existenciu dvoch rodinných domov na dotknutom území na rozdiel od záverov všeobecných súdov v základnom konaní o existencii jedného rodinného domu, ku ktorému mali právní predchodcovia žalobcov nadobudnúť vlastnícke právo darovacou zmluvou. Na základe predložených nových dôkazov sťažovateľ dôvodil o neplatnosti darovacej zmluvy z dôvodu jej neurčitosti vo vymedzení predmetu daru.

Sťažovateľ k tomu uviedol:

«Napriek tomuto oba rozsudky konštatovali, že zmluva je zrozumiteľná aj určitá a zobraли za dané, že sa jedná o dom pôvodné č. 454, nové č. 457, aj keď toto nie je pravda. Teraz sa objavil ďalší dôkaz o tom, že sa jedná o dva domy. Jedná sa o autentické obrazové podklady z leteckých meračských snímok (ďalej len LMS), ktorý mi poskytol Topografický

ústav Banská Bystrica. O existencii tohto dôkazu som v čase pôvodného konania nevedel a dozvedel som sa o ňom 20. 10. 2012. Po konzultácii s mojím pr. zástupcom som listom poslaným 25. 10. 2012 pod podacím č. RR448375578SK požiadal Topografický ústav o zaslanie snímok z r. 1938 a z r. 2009.

Topografický ústav snímky poslal a okamžite po ich doručení som požiadal [REDACTED] [REDACTED] o zameranie a porovnanie stavieb na pozemkoch parc. č. [REDACTED] a [REDACTED] (pôvodné PK parc. č. [REDACTED] a [REDACTED]) k. ú. [REDACTED]. [REDACTED] toto vyhotovil dňa 29. 11. 2012.

Súdu predkladám jednak 2 originály snímok LMS, o ktorých existencii som sa dozvedel 20. 10. 2012 a jednak zameranie a porovnanie stavieb na pozemkoch parc. č. [REDACTED] a [REDACTED] (pôvodné PK parc. č. [REDACTED] a [REDACTED]) k. ú. [REDACTED], ktoré bolo vyhotovené na základe týchto snímok dňa 29. 11. 2012. Jedná sa o nové dôkazy, ktoré v pôvodnom konaní nemohli byť použité, pretože mne neboli známe.

Zároveň sa jedná o dôkazy, ktoré jednoznačne môžu privodiť pre mňa priaznivejšie rozhodnutie vo veci, čím je daný dôvod na obnovu konania podľa ustanovenia § 228 ods. 1, písm. a, OSP. O tom, že sa jedná o takýto dôkaz svedčí najmä záverečné zhrnutie Zamerania a porovnania stavieb na pozemkoch parc. č. [REDACTED] a [REDACTED] (pôvodné PK parc. č. [REDACTED] a [REDACTED]) k. ú. [REDACTED] uvedené pod bodom 10 tohto dokumentu.

Citujem: „... môžeme konštatovať, že stavba nového rod. domu na parc. č. [REDACTED] (súp. č. [REDACTED]) nemá nič spoločné s pôvodnými stavbami na PK parc. č. [REDACTED] (súp. č. [REDACTED])“ Tento záver jednoznačne dokazuje, že údajná darovacia zmluva, ktorou [REDACTED] darovala nehnuteľnosti právnym predchodcom navrhovateľov je neplatná aj z dôvodu jej neurčitosti a nezrozumiteľnosti. ...

Súdy svojimi nesprávnymi rozhodnutiami - uznesením Okr. súdu Senica 5 C 288/2013 a uznesením Kraj. súdu Trnava 26 Co 7/2014, ktorými zamietli môj návrh na obnovu konania mi znemožnili použiť dôkaz, ktorý by bol schopný napraviť predošlý nesprávny rozsudok. Týmito uzneseniami porušili moje ústavné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 Ústavy SR. Zároveň bolo porušené moje právo vlastníť majetok zaručené v čl. 20 Ústavy SR...»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Co 7/2014 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu, ako aj vlastníť majetok podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Krajského súdu Trnava 26 Co 7/2014-50 zo dňa 22. 12. 2014 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorú je Krajský súd Trnava povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 204/2015-8 z 29. apríla 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril krajský súd podaním sp. zn. Spr 272/15 doručeným ústavnému súdu 28. mája 2015, v ktorom sťažnosť sťažovateľa hodnotil ako nedôvodnú a okrem iného uviedol:

«Spor účastníkov vznikol preto, že navrhovateľ sa návrhom podaným na Okresný súd Senica dňa 7. 12. 2012 domáhal, aby súd povolil obnovu konania vedeného na Okresnom súde Senica sp. zn. 10 C/33/2012. Predmetom konania sp. zn. 10 C/33/2010, ktorého obnovu sa snažil navrhovateľ dosiahnuť, bolo konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam... Rozsudkom Okresného súdu Senica č. k. 10 C/33/2010 zo dňa 18. 10. 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 9 Co/46/2012 súd určil, že nehnuteľnosti... patria do dedičstva po nebohej [REDAKOVANÉ]... a do dedičstva po nebohom [REDAKOVANÉ]...»

Podstatou problému, ktorým sťažovateľ odôvodňuje svoju ústavnú sťažnosť je to, že po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 10 C/33/2010 zo dňa 18. 10. 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 9 Co/46/2012, ktorým bolo vyhovené návrhu navrhovateľov (pozn: tu vystupoval sťažovateľ v postavení odporcu a bol v konaní

neúspešný)... sa objavili nové dôkazy, ktoré nemohol bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní a tieto dôkazy môže jednoznačne privodiť preňho priaznivejšie rozhodnutie. Týmito dôkazmi sú „autentické obrazové podklady z leteckých meračských snímok z roku 1938 a 2009, ktoré sťažovateľovi poskytol Topografický ústav Banská Bystrica. O existencii týchto nových dôkazov sa dozvedel 20. októbra 2012, keď sa mu dostali do rúk verejnosti neprístupné, doteraz neznáme autentické obrazové podklady z leteckých meračských snímok z rokov 1938 a 2009.

... Navrhovateľ listom zo dňa 25. 10. 2012 požiadal Topografický ústav o zaslanie týchto snímok. Topografický ústav snímky poslal a navrhovateľ okamžite po ich doručení požiadal [REDAKOVANÉ] o zameranie a porovnanie stavieb na pozemkoch... Zároveň sa koncom októbra 2012 navrhovateľ na Správe katastra Skalica dozvedel, že pôvodný rozsudok bol Okresnému súdu Senica vrátený, pretože na základe výroku tohto rozsudku nie je možné vykonať zápis vlastníckeho práva. Vzhľadom k tomu, že ide o nové dôkazy a aj o nové skutočnosti, ktoré bez viny navrhovateľa nemohli byť v pôvodnom konaní použité a ktoré môžu pre navrhovateľa privodiť priaznivejšie rozhodnutie, navrhovateľ navrhol, aby súd povolil obnovu konania vo veci vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 10 C/33/2010 a zároveň, aby súd po novom prejednaní veci vydal rozsudok, ktorým návrh odporcov v 1. až 5. rade zamietne a súčasne ich zaviazže zaplatiť odporcovi náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia.

Spôsobilým dôvodom obnovy konania je nový dôkaz, ktorý nemohol účastník bez svojej viny použiť v pôvodnom občianskom súdnom konaní, ak ním možno preukázať skutočnosť, ktorá môže pre účastníka privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Nemožnosťou použiť skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy bez svojej viny v pôvodnom konaní sa rozumie nemožnosť vykonať dokazovanie v súdnom konaní, alebo nemožnosť označiť či predložiť tieto skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy účastníkom konania voči súdu. Nejde však o prípady nevykonania možného dokazovania súdom o tých skutočnostiach, rozhodnutiach a dôkazoch, ktoré účastníci konania označili, avšak súd ich nepokladal za rozhodujúce, a preto sa k ich dokazovaniu neprikročilo.

Je treba uviesť, že dôkazy, ktoré sťažovateľ predložil, existovali už v čase vydania rozhodnutia v pôvodnom konaní. Predmetné dôkazy, letecké meračské snímky z rokov 1938

a 2009 majú preukazovať, že rodinné domy s. č. 454 a 455 sú postavené na inom mieste ako dom s. č. 730. Tieto dôkazy podľa vyjadrenia sťažovateľa, nemohol použiť v pôvodnom konaní, pretože mu nebola známa ich existencia, resp. ich obsah nepoznal. Tu je treba uviesť, že nemožnosť vykonania dôkazu v pôvodnom konaní je len z dôvodu objektívnej prekážky t. j., že sťažovateľ bez svojej viny v pôvodnom konaní [§ 228 odst. 1 písm. a/ O. s. p.] nemal možnosť tieto dôkazy označiť, predložiť a preto neboli vykonané. Tu však nejde o prípad, keď dôkazy nemohli byť označené resp. predložené preto, že sťažovateľ o ich existencii nevedel, keďže oni objektívne existovali. Z uvedeného je zrejmé, že nevedomosť o dôkaze, ktorý existuje, nemôže byť dôvodom na obnovu konania, preto považujem za vecne správny záver odvolacieho súdu o tom, že dôvody na obnovu konania neboli preukázané a tak bol správny záver súdu 1. stupňa ktorý tento návrh zamietol.

Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že toto bolo vydané v súlade s procesnými pravidlami občianskeho súdneho konania, je skutkovo i právne podložené. Rozhodnutie odvolacieho súdu je náležité odôvodnené, zrozumiteľné, preskúmateľné a odvolací súd sa v ňom vypořiadal so všetkými relevantnými argumentmi obsiahnutými v odvolaní sťažovateľa. Odvolací súd reagoval na odvolacie námietky odvolateľa a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s požiadavkami, ktoré na odôvodnenie rozsudku stanovujú príslušné zákonné ustanovenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) rešpektujúc to, že odôvodnenie rozhodnutia musí byť zrejmé, jasné a zrozumiteľné nielen súdu, ale aj účastníkovi konania, keďže súd rozhoduje o jeho právnej veci (I. ÚS 241/07). K jasným a zrozumiteľným dôvodom rozhodnutia odvolacieho súdu nie je potrebné nič dodať.

Na základe uvedených skutočností preto postup odvolacieho súdu v predmetnom konaní považujem za vecne správny a sťažnosť sťažovateľa navrhujem posúdiť ako nedôvodnú a ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť, pretože sa nestotožňujem s argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v jeho ústavnej sťažnosti...»

K vyjadreniu krajského súdu sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 11. júna 2015, v ktorom zotrval na dôvodnosti svojej sťažnosti.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu z 22. decembra 2014, ktorým krajský súd stotožniac sa so závermi okresného súdu potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Základné právo vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje každému právo na prístup k súdu a právo na určitú kvalitu súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, inak povedané, právo na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 233/04, IV. ÚS 95/07). Ústavný súd ale zároveň zdôrazňuje, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno interpretovať ako právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno automaticky považovať za porušenie základného práva.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal taký výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo účastníka konania na odôvodnenie, ktorého rámec určuje § 157 ods. 2 OSP. Odôvodnenie rozhodnutí umožňuje účastníkom konania posúdiť, ako všeobecný súd v ich

veci vyložil a aplikoval príslušné procesné a hmotnoprávne predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o veci samej.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy predpokladá, že účastníkovi súdneho alebo iného právom upraveného konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. m. m. II. ÚS 63/06). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Podľa právneho názoru ústavného súdu ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov a iných orgánov verejnej moci Slovenskej republiky predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (I. ÚS 24/00, III. ÚS 119/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové závery a právne názory všeobecného súdu vyjadrené v jeho rozhodnutiach. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd aj v posudzovanej veci rešpektuje svoj právny názor vyjadrený v doterajšej judikatúre, podľa ktorého jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov, a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (m. m. IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti.

Článok 2 ods. 2 ústavy obsahuje ústavné pravidlo, v rámci ktorého každý orgán verejnej moci vrátane štátnych orgánov sám (autonómne) určuje nielen to, aký druh právnej úpravy použije pri rozhodovaní, ale aj to, akým spôsobom prikróčí k jeho výkladu v súlade s princípom právneho štátu, ktorý je vyjadrený v citovanom článku ústavy. Ústavný príkaz, ktorý je obsiahnutý v čl. 2 ods. 2 ústavy, je súčasne aj ustanovením povinnosti vykladať ústavné a zákonné normy tak, aby sa tento ústavný príkaz rešpektoval v celom vymedzenom rozsahu. Uvedené ústavné pravidlo sa vzťahuje v celom rozsahu aj na ochranu základných práv a slobôd, ktorú poskytujú orgány verejnej moci v rozsahu svojich kompetencií, vrátane základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, pričom pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov vychádza zo zmyslu a účelu príslušnej právnej úpravy a dbá o to, aby prijaté riešenie bolo akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, I. ÚS 57/07, IV. ÚS 182/07).

Ústavný súd sa preto zaoberal otázkou, či vo vzťahu k namietanému uzneseniu krajského súdu neexistujú dôvody zakladajúce záver o jeho ústavnej neakceptovateľnosti z hľadiska záruk, ktoré vo svojej judikatúre poskytuje základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj podľa čl. 20 ods. 1 ústavy) uznesením krajského súdu z 22. decembra 2014 v konaní o jeho návrhu na povolenie obnovy konania je založená na jeho tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti tohto uznesenia, keďže krajský súd stotožniac sa so závermi okresného súdu dospel podľa sťažovateľa k nesprávnemu záveru o nesplnení podmienok pre sťažovateľom požadovanú obnovu konania.

Účelom právnej regulácie obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku je vytvorenie právnej možnosti pre opätovné prerokovanie veci, o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté, a to za splnenia zákonom vymedzených podmienok. Jednou z takýchto zákonom ustanovených podmienok, ktoré majú obnovu konania umožniť, je v súlade s § 228 ods. 1 písm. a) OSP objavenie sa nového dôkazu, ktorý účastník bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní a tento dôkaz môže pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

V danom prípade novoobjavený dôkaz, ktorým sťažovateľ odôvodňoval povolenie obnovy konania, boli letecké meračské snímky sporných nehnuteľností z rokov 1938 a 2009 (určenie vlastníckeho práva, ku ktorým bolo predmetom pôvodného konania), o existencii ktorých sťažovateľ získal vedomosť náhodne v októbri 2012, *„keď sa mu dostali do rúk verejnosti neprístupné, doteraz neznáme autentické obrazové podklady z leteckých meračských snímok z rokov 1938 a 2009“*, ktoré si následne vyžiadal z Topografického ústavu v Banskej Bystrici.

Krajský súd stotožniac sa so záverom okresného súdu pri posudzovaní splnenia podmienok pre povolenie obnovy konania v zmysle § 228 ods. 1 písm. a) OSP dospel k záveru, že za stavu, keď letecké snímky objektívne existovali už v čase pôvodného konania, nemožno ich hodnotiť ako novoobjavený dôkaz, ktorý sťažovateľ bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní. Pričom v odôvodnení svojich záverov, ako aj vo svojom vyjadrení k sťažnosti zdôrazňuje, že samotná nevedomosť sťažovateľa o existencii predmetných leteckých snímok, ktoré objektívne existovali v čase pôvodného konania,

nemôže byť dôvodom na obnovu konania, pričom uvádza: „*Nemožnosťou použiť skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy bez svojej viny v pôvodnom konaní sa rozumie nemožnosť vykonať dokazovanie v súdnom konaní, alebo nemožnosť označiť či predložiť tieto skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy účastníkom konania voči súdu. ... Tieto dôkazy podľa vyjadrenia sťažovateľa, nemohol použiť v pôvodnom konaní, pretože mu nebola známa ich existencia, resp. ich obsah nepoznal. Tu je treba uviesť, že nemožnosť vykonania dôkazu v pôvodnom konaní je len z dôvodu objektívnej prekážky t. j., že sťažovateľ bez svojej viny v pôvodnom konaní [§ 228 odst. 1 písm. a/ O. s. p.] nemal možnosť tieto dôkazy označiť, predložiť a preto neboli vykonané. Tu však nejde o prípad, keď dôkazy nemohli byť označené resp. predložené preto, že sťažovateľ o ich existencii nevedel, keďže oni objektívne existovali. Z uvedeného je zřejmé, že nevedomosť o dôkaze, ktorý existuje, nemôže byť dôvodom na obnovu konania...“*

V skutkových okolnostiach danej veci ústavný súd nepovažuje závery krajského súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné z dôvodu ústavne neudržateľnej, striktné formálnej a so znením a zmyslom § 228 ods. 1 písm. a) OSP rozpornej interpretácie relevantného právneho predpisu.

Ústavný súd konštatuje, že krajským súdom uvedené závery v preskúvanom uznesení v podstate vylučujú použitie akéhokoľvek listinného dôkazu v rámci navrhovanej obnovy konania, ktorý objektívne existoval v čase vedenia pôvodného konania, čo je rozporné so samotným znením aj zmyslom zákonom vymedzených podmienok obnovy konania. Takýto výklad vylučuje aj samotné doslovné znenie § 228 ods. 1 písm. a) OSP, ktorý ustanovuje podmienku, že účastník novoobjavený dôkaz nemohol použiť v pôvodnom konaní bez svojej viny. To znamená, že už zákonná požiadavka skúmania viny účastníka na nepredloženie alebo neoznačenie dôkazu v pôvodnom konaní pojmovo predpokladá objektívnu existenciu takéhoto dôkazu v čase pôvodného konania. V okolnostiach daného prípadu teda nie je ústavne akceptovateľný záver, že k nepredloženiu, resp. neoznačeniu leteckých snímok v pôvodnom konaní, ktorých verejnú neprípustnosť v čase pôvodného konania nespochybnil ani krajský súd, došlo vinou sťažovateľa.

Ústavný súd uvádza, že v danom prípade išlo zo strany krajského súdu o formálny výkon práva, ktorý je v rozpore s požiadavkami základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy až do tej miery, že vzbudzuje nedôveru verejnosti v zákonné rozhodovanie všeobecných súdov. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude rešpektovať názor ústavného súdu a preskúmať zákonnosť uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania v súlade so závermi ústavného súdu.

Ústavný súd na základe uvedeného uzatvára, že uznesenie krajského súdu je rozhodnutím, ktoré nie je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto rozhodol, že namietaným uznesením a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Uvedené vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu a jeho zrušením sa otvára priestor na to, aby sa krajský súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru.

Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ich ochranou v konaní pred ústavným súdom.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil, že uznesením krajského súdu bolo porušené sťažovateľom označené základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zároveň rozhodol aj o zrušení tohto uznesenia a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd bude po vrátení veci na ďalšie konanie viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v časti II. tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia advokátom. Ústavný súd pri priznaní odmeny vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a počtu úkonov právnej služby (prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie

sťažnosti ústavnému súdu). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2015 1/6 z výpočtového základu zo sumy 839 €, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 139,83 € a 8,39 € režijný paušál, teda za dva úkony právnej služby prináleží advokátovi suma 296,44 €.

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2015